

Recreatieschap Drenthe

Begroting 2021

(inclusief meerjarenraming 2022-2024)

Definitief na vergadering Algemeen Bestuur 25 juni 2020

GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING

RECREATIESCHAP DRENTHE

WWW.RECREATIESCHAPDRENTHE.NL

Inhoudsopgave

Aanbiedingsbrief 2021.....	2
Verplichte paragrafen	12
Programmabegroting.....	15
Toelichting programmabegroting.....	16
Bijlage I: bijdragen gemeenten exploitatiekosten.....	22
Bijlage II: fonds Recreatie en Toerisme	23
Bijlage III: totale bijdragen gemeenten 2021.....	24
Bijlage IV: investeringsstaat	25
Bijlage V: meerjarenraming 2022-2024	26
Bijlage VI: begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV	27
Bijlage VII: EMU-saldo	28

Aanbiedingsbrief 2021

ALGEMEEN

1. Inleiding

Coronacrisis

Tijdens het opstellen van deze begroting ligt onze samenleving stil door het Coronavirus. Hoe de wereld er na deze crisis uit zal zien en hoe groot de gevolgen voor de economie zullen zijn, is nog onzeker. Zeker is wel dat de recreatief-toeristische sector hard geraakt wordt. Recreatieschap Drenthe zet in deze moeilijke periode alle zeilen bij om de gemeenten en de ondernemers te ondersteunen met informatie en adviezen.

Daarnaast kijkt het Recreatieschap alvast vooruit naar de toekomst na de crisis. Een toekomst waarin kansen zien en pakken, creativiteit en samenwerking de sleutelwoorden zijn. Recreatieschap Drenthe biedt vanuit haar taak, opdracht en sleutelpositie hulp en ondersteuning aan daar waar het nodig is om recreatie en toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf weer op het peil te brengen van voor de crisis.

Deze begroting is in lijn van de kadernota 2021. Het Dagelijks Bestuur van Recreatieschap Drenthe is van mening dat deze begroting niet een statisch gegeven hoort te zijn. Deze moeilijke tijd gebiedt, middels begrotingswijzigingen, sturing te kunnen geven aan de situatie in 2021.

Begroting

In de voorliggende begroting (inclusief meerjarenraming 2022-2024) wordt op hoofdlijnen weergegeven welke doelstellingen en activiteiten Recreatieschap Drenthe in 2021 verwacht te realiseren tegen welke lasten en baten.

Financieel gezien is de begroting 2021 een actualisering van de begroting 2020 met toevoeging van (onderstaande) ontwikkelingen en het vastgestelde percentage voor algemene kostenstijgingen voor 2021. Mocht later het takenpakket nog substantieel wijzigen dan zal, voor zover van toepassing, een begrotingswijziging worden aangeboden.

Gemeenschappelijke regeling

Recreatieschap Drenthe is, als gemeenschappelijke regeling van de twaalf Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf, één van de instrumenten die de deelnemende gemeenten inzetten om snel, effectief, daadkrachtig én succesvol de toegevoegde waarde van de recreatief-toeristische sector te vergroten. Dit op zowel lokaal als regionaal niveau. De onderlinge samenwerking is een voorwaarde om tot dit beleid te komen. Immers de doelgroep, toeristen en recreanten, kent geen grenzen.

N.B.: De deelnemers aan de regeling Recreatieschap Drenthe zijn de Drentse gemeenten en de Friese gemeente Ooststellingwerf. Voor de leesbaarheid wordt in deze nota gesproken over Drenthe en Drentse ontwikkelingen maar dit betreft uiteraard ook gemeente Ooststellingwerf.

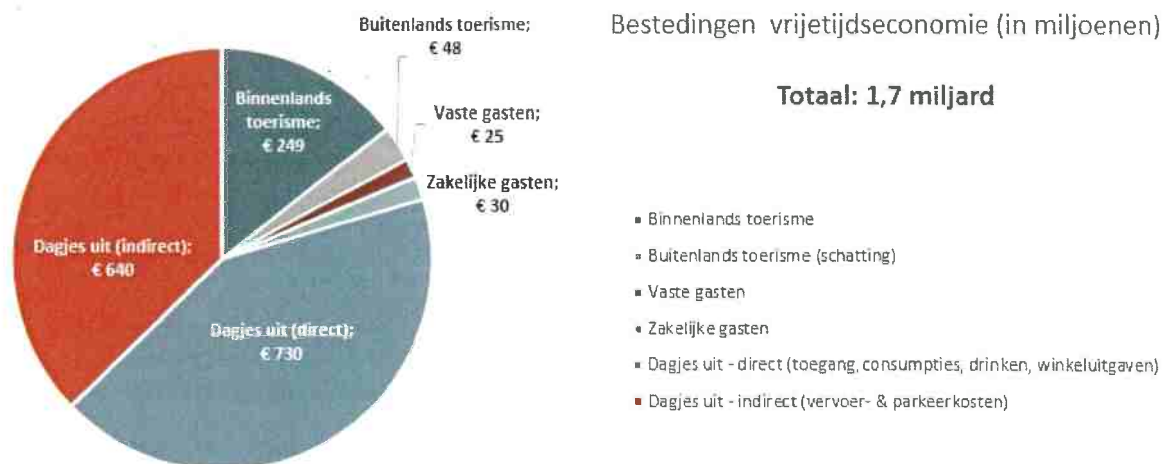
DAAROM RECREATIESCHAP DRENTHE

SINDS 1998 IS RECREATIESCHAP DRENTHE GESPECIALISEERD IN RECREATIE EN TOERISME. WIJ ADVISEREN BESTUURDERS, OVERHEDEN EN ONDERNEMERS. DAARNAAST ZIJN WE ACTIEF BIJ CONCEPTONTWIKKELING, REALISATIE EN EXPLOITATIE VAN PROJECTEN EN ROUTESTRUCTUREN. WE SNAPPEN HOE BESTUURLIJKE PROCESSEN LOPEN EN GAAN ACTIEF DE RECREATIEMARKT OP. ZO CREËREN WE KANSEN VOOR ONZE OPDRACHTGEVERS, MOGELIJKHEDEN VOOR DE ONDERNEMERS EN RESULTATEN VOOR DE RECREANTEN EN TOERISTEN.

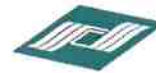
2. Economische impact

Recreatieschap Drenthe staat midden in de recreatief-toeristische sector in Drenthe en Ooststellingwerf. We ondersteunen, ontwikkelen en voeren uit met oog voor de omgeving en in de wetenschap dat recreatie en toerisme van groot belang zijn voor de vitaliteit van Drenthe en Ooststellingwerf.

De bestedingen in de Drentse vrijetijdseconomie in miljoenen euro (bron: Marketing Drenthe)

In 2018 was een toename te zien in het aantal dagjesmensen dat Drenthe bezoekt, het aantal overnachtingen, het aantal gasten en de bestedingen. Daarnaast vonden meer mensen een baan in de toerismesector. In 2015 heeft de provincie van de vrijetijdseconomie speerpunt van beleid gemaakt, waarbij als doel werd gesteld om in vier jaar tijd meer bezoekers, meer banen en meer bestedingen te genereren.

De gezamenlijke aanpak en intensieve samenwerking in de sector hebben ervoor gezorgd dat deze doelstellingen al in grote mate zijn gerealiseerd. Dagjesmensen zorgen voor 80 procent van de totale bestedingen in de vrijetijdssector. In 2018 werden er bijna 54 miljoen uitstapjes gemaakt in Drenthe. In Drenthe zijn binnen het dagtoerisme vooral buitenactiviteiten, zoals wandelen en fietsen, erg populair.

De toeristische sector zorgt voor veel werkgelegenheid. Het gaat hierbij zowel om de directe als de afgeleide werkgelegenheid bij toeristische bedrijven. Te denken valt onder andere aan werkgelegenheid bij verblijfsaccommodaties en attracties, maar ook de lokale middenstand en horeca.

3. Rol Recreatieschap Drenthe

De maatschappij verandert steeds sneller en dat geldt ook voor de vrijetijdseconomie. Het blijft belangrijk in te spelen op nieuwe trends en ontwikkelingen die de wensen en behoeften van onze gasten vervullen.

In 2019 is het Perspectief Bestemming Nederland 2030 (NBTC Holland Marketing, januari 2019, Perspectief Bestemming Nederland 2019), de landelijke visie op toerisme in Nederland, ontwikkeld. Deze visie werd samengesteld door ruim honderd experts uit sectoren als toerisme, mobiliteit, onderwijs en cultuur. Ook bestuurders en bewoners waren hierbij betrokken.

Perspectief 2030 gaat over de veranderende rol van toerisme. Het aantal internationale toeristen dat Nederland bezoekt, stijgt richting 2030 naar verwachting met 50 procent. Dit vraagt om een nieuwe aanpak met het gezamenlijke belang van bezoekers, bedrijven en bewoners voorop. Het streven is dat iedere Nederlander profiteert van toerisme.

Hiervoor is het nodig dat overheden prioriteit geven aan de bezoekerseconomie en samenwerken met bedrijven en bewoners. Ook is er grote behoefte aan verbeterde data en inzichten over onder andere bezoekersgedrag.

Belangrijk is in 2021 het geschetste perspectief 2030 Nederland door te vertalen naar perspectief 2030 Drenthe. De focus moet worden bepaald en strategische keuzes worden gemaakt. Belangrijk is het besef dat toerisme ook een middel is om grotere maatschappelijke vraagstukken op te lossen die bijdragen aan het algemeen en gedeeld belang (welzijn en welvaart) van Nederland.

In het najaar van 2019 heeft een strategische koersbijeenkomst plaatsgevonden (met de verantwoordelijke wethouders en de betrokken ambtenaren). Na een beeld van de nationale ontwikkelingen werd hier gewerkt aan de beantwoording van twee deelvragen:

1. Wat is het belang van toerisme voor geheel Drenthe/Ooststellingwerf?
2. Hoe kan Recreatieschap Drenthe helpen om de ambities te realiseren?

Deze bijeenkomst leverde voor Recreatieschap Drenthe de volgende aandachtspunten op in volgorde van prioriteit:

- Kennisdeling (big)data;
- Instandhouding routestructuur;
- Proactief adviseren trends en ontwikkelingen;
- Stimuleren samenwerking stakeholders recreatie en toerisme;
- Stimuleren gastheerschap/ondernemerschap;
- Verhogen kennis recreatie bij eigen inwoners.

De uitkomsten van deze werksessie bevestigen de huidige koers c.q. opdracht. De genoemde lijnen passen binnen de opdracht en de huidige drie pijlers van Recreatieschap Drenthe. Extra verdieping van de drie pijlers, waarbij Recreatieschap Drenthe inspeelt op de veranderingen in de markt is een continue en essentiële opdracht voor Recreatieschap Drenthe in de komende jaren.

De ontwikkeling van 'Perspectief bestemming Drenthe 2030' (dat in opdracht van Marketing Drenthe, provincie Drenthe en Recreatieschap Drenthe vanaf 2020 ontwikkeld wordt) kan enige aanpassingen vragen van de basis-opdracht van Recreatieschap Drenthe. Het Recreatieschap bezit de flexibiliteit hierop in te spelen en voert haar rol en taak altijd uit vanuit de kracht en toegevoegde waarde aan haar deelnemers en de sector.

Op 7 oktober 2019 (raden Noordenveld, Tynaarlo, Assen en Aa en Hunze) en op 18 november 2019 (raden Midden-Drenthe, Westerveld, De Wolden, Hoogeveen en Meppel) is Recreatieschap Drenthe, onder regie van de griffies, in gesprek geweest met de raden om input op te halen voor de kadernota 2021. Centrale thema's als routenetwerken (naast fietsen óók wandelen), digitalisering, samenwerking, verduurzaming, versterken ondernemerschap en toegankelijkheid komen terug in de acties van het Recreatieschap in 2021.

Recreatieschap Drenthe wil in 2021 verder gaan met het komen tot de benodigde kwaliteitsverbetering. Dit doet het Recreatieschap door:

- haar gemeenten te 'ontzorgen' op het gebied van recreatief-toeristisch beleid door actieve kennisontwikkeling en proactief haar gemeenten mee te nemen in de ontwikkelingen binnen de sector;

- op het gebied van routestructuren te blijven groeien naar *hét routebureau van Drenthe*. Dé expert blijven op het gebied van het ontwikkelen, bewegwijzeren en onderhouden van recreatieve routes. Recreatieschap Drenthe heeft kennis en kunde van deze processen zodat gewerkt kan worden aan een optimale route-infrastructuur in haar werkgebied;

- projecten te initiëren, te stimuleren en uit te voeren waardoor de sector in Drenthe zich blijft ontwikkelen als gezonde sector zodat de werkgelegenheid en

bestedingen zich op een zo optimaal niveau handhaven. Het stimuleringsfonds van Recreatieschap Drenthe speelt hierin een perfecte rol.

4. Thema 2021

In 2021 hanteert het Recreatieschap het volgende thema:

'IEDERE DRENT HEEFT PROFIJT VAN TOERISME'.

De focus ligt op het vertalen van de landelijke visie naar een visie met acties voor en door Drenthe en Ooststellingwerf.

Met de wetenschap dat toerisme groeit én dat het kansen biedt voor de leefbaarheid en ontwikkeling van ons woon- en leefgebied ziet Recreatieschap Drenthe de volgende kansen c.q. opdrachten voor zich in 2021:

1. ONDERHOUD

Het onderhouden van de toeristische bewegwijzering (ruim 2.750 km fietsknooppuntennetwerk, 1.900 km wandelknooppuntennetwerk en 75 thema fiets-, wandel-, ruiter- en motorroutes) in de gemeenten die aangesloten zijn bij Recreatieschap Drenthe;

2. AANLEG

De aanleg van het wandelknooppuntennetwerk in gemeenten Meppel, Westerveld, De Wolden, Coevorden, Borger-Odoorn en Noordenveld;

3. DIGITALISERING

Zorg voor digitaal toegankelijke routes t.b.v. de sector en de recreant o.a. via drenthe.nl;

4. ONTWIKKELEN ROUTES

Het ontwikkelen van routes die aansluiten bij het themajaar NBTC/Marketing Drenthe);

5. DOORONTWIKKELING WANDELAANBOD

Uitvoering acties uit het 'Wandelkompas' (beleidsstuk ontwikkeld door provincie Drenthe en Recreatieschap Drenthe). Het Recreatieschap wil het wandelaanbod op een kwalitatief hoger plan brengen in Drenthe;

6. PROACTIEF ONTWIKKELEN VAN BELEIDSADVIEZEN

Op basis van de overstijgende blik van Recreatieschap Drenthe op landelijke en regionale trends wil zij de gemeenten proactief van bruikbare beleidsadviezen voorzien. Zo helpt het Recreatieschap hen op gemeentelijk niveau de juiste keuzes te maken;

7. BETROKKENHEID BIJ BELEID EN UITVOERING VITALE VAKANTIEPARKEN

Het Recreatieschap is nauw betrokken bij Vitale Vakantieparken Drenthe. Twee bestuursleden van Recreatieschap Drenthe hebben zitting in de stuurgroep Vitale Vakantieparken.

Hierdoor blijft het Recreatieschap mede beleidsbepalend. Daarnaast ondersteunt het Recreatieschap de 'TaskForce Vitale Vakantieparken' zowel financieel als wat de uitvoering betreft;

8. ONTWIKKELING NIEUWE PROJECTEN TER ONDERSTEUNING VAN DE SECTOR

Recreatieschap Drenthe voert veel projecten uit, veelal gemeentegrens-overschrijdend en vaak met behulp van provinciale of Europese subsidies. Recreatieschap Drenthe blijft projecten ontwikkelen en ondersteunen, in samenwerking met andere partijen, die tot doel hebben om het recreatief-toeristisch ondernemerschap en het gastheerschap in Drenthe te versterken;

9. VERTALEN (BIG)DATA NAAR WERKBARE INFORMATIE VOOR GEMEENTEN EN SECTOR

In 2019 en 2020 zijn de eerste stappen gezet (project Leisure Valley) om orde te scheppen in de wirwar van data. In 2021 zal het Recreatieschap zorgdragen dat de stakeholders de data kunnen gebruiken om hun werk effectiever te kunnen doen. Dit doet zij samen met provincie Drenthe, Marketing Drenthe en de sector;

10. VERGROTEN TOEGANKELIJKHEID/BARRIÈREVRIJ AANBOD (ZOWEL FYSIEK ALS DIGITAAL)

Werken aan beleid en via projectgerichte uitvoer voorzien in een goed toegankelijk aanbod. Ook zal in samenwerking met Marketing Drenthe het aanbod op drenthe.nl van 'Vakanties voor iedereen' verder zichtbaar worden gemaakt;

11. BEVORDEREN KWALITATIEF HOOGWAARDIGE EVENEMENTEN

Recreatieschap Drenthe heeft niet de taak om zelf evenementen te organiseren. Wel wil zij, in navolging amendementen begroting 2020 (gemeenten Tynaarlo en Meppel), beleidsadviezen ontwikkelen met als doel om de eventensector kwalitatief en duurzaam op een hoger peil te brengen. Dit kan het Recreatieschap doen door te kijken naar kansen en ontwikkelingen en bijv. het wegnemen van barrières zodat het ook voor de vele vrijwilligers 'leuk en gemakkelijk' wordt een (grensoverschrijdend) evenement te organiseren. Het Recreatieschap wil samen met Kennis Centrum Events een versnelling geven op het gebied van het Drentse evenementenbeleid;

5. Financieel

In de eerder opgestelde kadernota zijn de uitgangspunten voor deze begroting geformuleerd. Deze begroting bestaat uit het overzicht van de baten en lasten en de uiteenzetting van de financiële positie. De begroting bevat tevens de verplichte paragrafen. De begroting is in lijn met de kadernota 2021. De begroting is op 25 maart 2020 in de vergadering van het Dagelijks Bestuur behandeld. De vaststelling in het Algemeen Bestuur staat gepland tijdens de vergadering op 25 juni 2020.

De begroting 2021 is financieel gebaseerd op de begroting van 2020. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkeling van de lonen en prijzen waar wij geen invloed op hebben. De begroting 2021 is opgesteld vanuit het uitgangspunt dat we de bestaande taken c.q. exploitatie zonder extra additionele middelen (uitgezonderd de indexeringen) op een gedegen manier kunnen uitvoeren.

Per 31 december 2020 eindigt de lopende huurovereenkomst van het kantoorpand in Diever. Een verlenging van de bestaande huurovereenkomst of verhuizing naar een andere locatie zijn scenario's die beiden nog open staan. Een verhuizing naar een andere locatie kan mogelijk schaalvoordelen bieden door gezamenlijk met organisaties uit dezelfde sector een pand te betrekken. Het bestuur van Recreatieschap Drenthe zal in de loop van 2020 een beslissing nemen.

Recreatieschap Drenthe heeft ca. 25 hectare grond in bezit aan de Pottendijk te Emmen. In 2011 heeft het Algemeen Bestuur van Recreatieschap Drenthe besloten, dat als de kans zich voordoet, de gronden te verkopen. Op dit moment zijn er een aantal partijen die geïnteresseerd zijn in het aankopen van deze gronden. In de begroting kunnen we echter nog geen rekening houden met een mogelijke verkoop. Mocht verkoop daadwerkelijk plaatsvinden dan zal de besteding van de verkoopopbrengst separaat aan het bestuur worden voorgelegd.

De post onderhoud blijft aandacht vragen. De reden hiervoor ligt met name in de toename van de recreatief-toeristische bewegwijzering (fiets- en wandelknooppunten, MTB-routes, bebording hunebedden, bebording Geopark, toiletgebouwen recreatievaart etc.). Het bestuur blijft alert om het onderhoud en de financiën in balans te houden.

De loonkosten maken een significant deel uit van de exploitatiebegroting van Recreatieschap Drenthe. Het Recreatieschap volgt de gebruikelijke indexering en de verplichtingen vanuit de CAO (WSGO; Werkgeversvereniging Samenwerking Gemeentelijke Organisaties). Recreatieschap Drenthe probeert loonsverhogingen, voortvloeiend uit cao-onderhandelingen, in eerste instantie binnen de begroting op te vangen.

De onttrekkingen uit de reserveringen zijn overeenkomstig eerdere besluiten van het Dagelijks Bestuur. De in de begroting opgenomen bedragen zijn de maximale onttrekkingen. Mocht overschrijding hiervan noodzakelijk blijken dan zal hier toestemming voor worden gevraagd middels een bestuursbesluit.

Recreatieschap Drenthe

In 2021 zal de vaste kern van de organisatie Recreatieschap Drenthe bestaan uit ongeveer 8 fte. De bezetting bestaat uit de volgende disciplines:

- directie	1 fte;
- beleid, advisering, projectuitvoering	2,2 fte;
- toeristische bewegwijzering	2,5 fte;
- ondersteuning (secretariaat, communicatie, financiële administratie)	2 fte.

Recreatieschap Drenthe initieert, geeft leiding aan en administreert vele (>30) projecten ter stimulering van recreatie en toerisme. Recreatieschap Drenthe opereert met een vaste kern medewerkers. Indien noodzakelijk wordt tijdelijk extra menskracht ingehuurd ter uitvoering van een bepaald project. De kosten van deze inhuur zullen altijd gedekt moeten worden vanuit de projecten.

Recreatieschap Drenthe dient van toegevoegde waarde te zijn voor haar gemeenten en voor de sector. Dit kan alleen met betrokken, ontwikkelingsgerichte en goed passende medewerkers. Het kapitaal van Recreatieschap Drenthe zijn deze medewerkers. Blijvend investeren in de ontwikkelkracht van de medewerkers is daarom van essentieel belang.

Fonds Recreatie en Toerisme

Jaarlijks wordt door de Drentse gemeenten en gemeente Ooststellingwerf een bedrag voor dit fonds beschikbaar gesteld. Dit bedrag is gebaseerd op een – in de gemeenschappelijke regeling verankerde – vaste component in samenhang met de dagrecreatie en een variabele component gebaseerd op de toeristische overnachtingen in een gemeente. Met andere woorden: een deel van de toeristenbelasting wordt feitelijk direct via Recreatieschap Drenthe ingezet.

De toezeggingen uit het fonds maken het mogelijk snel andere subsidiemiddelen te generen (het fonds maakt het mogelijk om projecten in gang te zetten die anders niet, in beperktere omvang of met een veel langere aanlooptijd zouden zijn gerealiseerd). De inzet van het fonds is al jaren succesvol en de fondsmiddelen zorgen voor een grote multiplier (is vaak aanjager om andere middelen beschikbaar te krijgen).

De omvang van het fonds was in 2019 € 290.615,=. Uit de jaarrekening 2019 blijkt dat via het fonds een zeer effectief beleid mogelijk was, waardoor een groot aantal investeringen mogelijk zijn gemaakt (in 2019 voor een totaalbedrag van € 2.719.790,=).

In de jaren 2015 – 2019 heeft het fonds meegeholpen aan een investering in het Drents recreatief-toeristisch product van circa € 8.960.616,=. Dankzij het fonds zijn onder andere de volgende projecten op een actieve en snelle wijze ondersteund: aanleg en onderhoud van fietspaden, de stichting De Hondsrug Unesco Global Geopark, voorzieningen voor de vaarrecreatie, toeristische ontwikkelingen in het landelijk gebied, ontwikkelingen dagrecreatie, verkenning Chinese markt, fietsverbinding Hunze, ontwikkeling buitensportfonds, ontwikkeling wandelknooppuntensysteem, Recreatie Expert Team,

Boomhut Battle, Serie 'De Brugklas', programma 'Nederland ontdekt', bevordering gastheerschap, Vitale Vakantieparken etc.

Het fonds heeft zijn kracht en succes de afgelopen jaren bewezen. € 1 uit het fonds lokt € 4 van derden uit voor investeringen op het gebied van recreatie en toerisme in Drenthe en Ooststellingwerf.

Toeristische Informatievoorzieningen

Sinds 2016 heeft Recreatieschap Drenthe een deel van de taken van de voormalige stichting Recreatievoorzieningen Drenthe overgenomen. In de afgelopen jaren liepen deze financiën naast de begroting van Recreatieschap Drenthe. Vanaf de begroting 2018 is er voor gekozen deze middelen niet meer naast maar structureel op te nemen in de begroting van Recreatieschap Drenthe. Het niveau 2018 is leidend.

De activiteiten die Recreatieschap Drenthe uitvoert liggen met name op het vlak van gemeentegrens overstijgende productontwikkeling (Drenthe brochure, fiets- en wandelbrochures en gratis te verstrekken materialen), versterken gastheerschap, meertaligheid van het informatieaanbod, samenwerking met regio's en een betere aansluiting tussen marketing en informatievoorziening.

Recreatieschap Drenthe is eigenaar van de database die achter de website drenthe.nl hangt. Met Marketing Drenthe is een opdrachtgever/opdrachtnemer relatie ingericht waarbij Marketing Drenthe verantwoordelijk is voor het volledig en up-to-date houden van deze database. Voor deze constructie (welke jaarlijks wordt geëvalueerd) is gekozen om één loket voor de ondernemers en evenementenorganisatoren aan te kunnen bieden. Recreatieschap Drenthe verzorgt uiteraard zelf het aanbod aan routes op drenthe.nl.

Voor Recreatieschap Drenthe is samenwerking een vanzelfsprekendheid. De belangrijkste partners om de gezamenlijke doelen te bereiken zijn daarbij natuurlijk de gemeenten, provincie Drenthe, Marketing Drenthe, recreatieparken, dagattracties, horeca en musea, sport- en evenementenorganisaties en cultuur- en natuurorganisaties.

Recreatieschap Drenthe heeft een belangrijke spilfunctie en speelt al een groot aantal jaren een aanjagende en uitvoerende rol bij de nieuwe ontwikkelingen in de vrijetijdseconomie van Drenthe. Met als doel het ontwikkelen van een vitale sector is Recreatieschap Drenthe de initiator, (mede-)regisseur en coördinator voor alle Drentse gemeenten en Ooststellingwerf. Het project 'Vitale Vakantie Parken' is hiervan een mooi voorbeeld.

Slot

Het bestuur van Recreatieschap Drenthe blijft inspelen op de ontwikkelingen binnen het recreatief en toeristisch product. Zij ziet in het Recreatieschap een uniek instrument de gemeenschappelijke doelen te bereiken.

Recreatie en toerisme spelen zich in hoofdzaak op gemeentelijk niveau af. Hierbij valt te denken aan het ontwikkelen van voorzieningen, zoals fietspaden, dagrecreatieterreinen, parkeervoorzieningen, stimuleren van evenementen en natuurbeheer. Juist recreatie en

toerisme zijn beleidsterreinen waarbinnen gemeenten kunnen optreden en het verschil kunnen maken.

Als er een duidelijke samenhang is én afstemming tussen de diverse gemeenten, is er sprake van een goed ontwikkeld toeristisch product Drenthe. Een toerist kent immers geen grenzen en ziet niet waar gemeente- en provinciegrenzen ophouden. Bovengemeentelijke beleidsontwikkeling is hier zeker een voorwaarde voor succes.

VASTSTELLING

Wij verzoeken u de begroting 2021 vast te stellen.

Dagelijks Bestuur Recreatieschap Drenthe

Verplichte paragrafen

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Financiering
3. Verbonden partijen
4. Grondbeleid

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Onder dit begrip verstaat het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) het verband tussen weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor onze financiële positie.

De huidige omvang van de algemene reserve (per 31-12-2019 € 98.518,=) is gezien de omvang van de activiteiten en huidige inzichten beperkt voldoende.

Balansrisico's

Dit betreft o.a. openstaande vorderingen, afschrijvingsmethodiek op activa etc. Gezien het bedrag en van welke organisatie c.q. bedrijf wij een vordering hebben openstaan, zullen deze vorderingen niet lang "openstaan" (het zijn vorderingen met een legitieme basis).

Betreffende de gehanteerde afschrijvingsmethodiek is grotendeels aansluiting gezocht bij de gemeentelijke uitgangspunten.

Gerechtelijke procedures

Op dit moment worden geen juridische procedures door of tegen de gemeenschappelijke regeling gevoerd.

Garanties

Op dit moment garanderen wij geen geldleningen die aan derden zijn verstrekt.

Onderhoud sanitaire voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart

In het kader van de bestrijding van de legionellabacterie vindt in het seizoen periodieke controle plaats. De fysieke toestand van de gebouwen is goed.

Coördinatie/projectverantwoording en uitvoering recreatief-toeristische projecten

Ook in 2021 en volgende jaren zullen projecten in uitvoering worden genomen. Deze projecten worden administratief en financieel verantwoord via een projectenadministratie. Door regelmatig overleg tussen de projectverantwoordelijke en de projectuitvoerende (juiste toepassing van de subsidievoorwaarden en de actualiteit van de projectadministratie) worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.

Organisatierisico's

De omvang en opbouw van de organisatie (gering aantal medewerkers) evenals de hoge werkdruk, kunnen financiële risico's tot gevolg hebben. Deze ontwikkelingen worden door het bestuur en management nauwlettend gevolgd.

Gezien het bovenstaande kunnen wij concluderen dat wij als Gemeenschappelijke Regeling geen risico's lopen die van grote materiële betekenis zijn.

2. Financiering

Algemeen

Het belangrijkste thema van de wet financiering decentrale overheden (wet Fido) is het inzicht geven in de treasuryfunctie bij decentrale overheden. De doelstellingen, richtlijnen en limieten van het voorgestane beleid zijn vastgelegd in het treasurystatuut. De treasuryparagraaf is één van de onderdelen waarmee de wetgever beoogd de transparantie en bestuurlijke beheersbaarheid van deze functie te bevorderen.

De wet Fido schrijft voor dat samen met de jaarstukken ook de overzichten met betrekking tot de renterisiconorm en de kasgeldlimiet bij Gedeputeerde Staten moeten worden

ingediend. Vanaf 2004 is geen sprake meer van een vaste schuld (langlopende lening), een overzicht betreffende de renterisiconorm is dan ook niet van toepassing.

De kasgeldlimiet (de ruimte voor korte financiering) wordt volgens de wet Fido bij aanvang van het kalenderjaar 2020 gesteld op 8,5%. Wij streven door een actief treasurymanagement (bevoorschotting subsidies etc.) onder de kasgeldlimiet te blijven.

Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	1e kw 2021	2e kw 2021	3e kw 2021	4e kw 2021
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	1.228.723	1.228.723	1.228.723	1.228.723
Toegestane kasgeldlimiet				
in procenten van de grondslag	8,5	8,5	8,5	8,5
in een bedrag	104.441	104.441	104.441	104.441

De bijdragen van de gemeenten worden in het 1^e kwartaal ontvangen. Gedurende het jaar vindt er monitoring plaats aan de hand van tussentijdse cijfers.

3. Verbonden partijen

Recreatieschap Drenthe kent geen verbonden partijen.

4. Grondbeleid

Vanaf eind 1993 heeft Recreatieschap Drenthe gronden in bezit. Deze gronden betreffen het Regionaal Geluidsportcentrum aan de Pottendijk te Emmer-Compasuum. Het centrum omvat:

- a. een regionaal motorcrosscentrum – groot ca. 10 ha;
- b. een provinciaal schietsportcentrum – groot ca. 15 ha.

Het motorcrossgedeelte wordt beheerd en geëxploiteerd door de motorvereniging Motodrôme Emmen. Het schietsportcentrum wordt beheerd en geëxploiteerd door de stichting Schiet- en Jachtsportcentrum Emmen. De gronden zijn voor 50 jaar in erfpacht aan genoemde organisaties uitgegeven. Jaarlijks ontvangen wij hiervoor erfpachtcanons (zie programmabegroting c.q. programmarekening). Deze canons worden jaarlijks geïndexeerd.

Momenteel wordt de optie onderzocht om te komen tot verkoop. Dit is echter nog onvoldoende concreet en derhalve niet meegenomen in deze begroting.

Programma-begroting

(in Euro's)

Categorie omschrijving		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten	Personeel	54.540	4.300	0
	Huisvesting	29.843	30.350	12.470
	Overige opbrengsten	56.357	17.690	18.220
	Projecten	433.411	p.m.	p.m.
	<i>subtotaal</i>	574.151	52.340	30.690
	Bijdrage gemeenten in exploitatie	847.671	897.901	895.739
	Fonds Recreatie en Toerisme	290.615	303.606	309.442
	<i>subtotaal</i>	1.138.286	1.201.507	1.205.181
	Totaal baten	1.712.437	1.253.847	1.235.871
Lasten	Personeel	602.946	595.000	607.880
	Huisvesting	80.014	82.330	69.460
	Huisvesting éénmalig	0	25.000	0
	Onderhoud	50.772	54.600	56.240
	Overige uitgaven	39.317	10.506	10.815
	Overige uitgaven toer. info voorz.	117.480	117.480	117.480
	Bestuur	5.100	530	545
	Bureau	76.688	52.780	54.045
	Afschrijvingen	2.562	4.867	2.816
	Projecten	433.411	p.m.	p.m.
	<i>subtotaal</i>	1.408.290	943.094	919.281
	Fonds Recreatie en Toerisme	272.594	303.606	309.442
	Totaal lasten	1.680.884	1.246.700	1.228.723
	Resultaat voor bestemming	31.553	7.148	7.148
	Onttrekkingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. fonds R. & T.	0	0	0
	Bestemmingsres. personele inzet	15.852	15.852	15.852
	Bestemmingsres. onderhoud	0	0	0
	Bestemmingsres. infrastructuur	0	0	0
	Toevoegingen aan reserves:			
	Bestemmingsres. fonds R. & T.	18.021	0	0
	Bestemmingsres. personele inzet	23.000	23.000	23.000
	Bestemmingsres. onderhoud	2.244	0	0
	Bestemmingsres. infrastructuur	0	0	0
	Resultaat na bestemming	4.140	0	0

Toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Baten		
Personeel		Totaal 0
Dienstverlening Stichting De Hondsrug UNESCO Global Geopark		
Met ingang van 1 januari 2020 is het Recreatieschap Drenthe gestopt met het verzorgen van de financiële administratie voor deze stichting.		
Huisvesting		Totaal 12.470
Erfpachtcanon regionaal geluidssportcentrum Pottendijk		
Jaarlijkse ontvangst van een erfpachtcanon van:		
Vereniging Motodrôme Emmen	2.430	
Stichting Schietsportcentrum Emmen	5.040	
Bijdrage loods uit onderhoud	5.000	
Huurinkomsten	0	
Recreatieschap Drenthe heeft grond in eigendom, gelegen aan de Pottendijk te Emmen. Deze grond is in erfpacht uitgegeven, jaarlijks wordt hier een erfpachtcanon voor ontvangen.		
Voor de opslag van gereedschap en onderhoudsmateriaal wordt een loods gehuurd in Wijster. Jaarlijks wordt een bedrag van € 5.000 verantwoord als onderhoudskosten. Vanuit de onderhoudskosten wordt een bijdrage gedaan voor de huur van de loods.		
Een gedeelte van het kantoorpand werd onderverhuurd. Met ingang van 1 januari 2021 zijn de overeenkomsten vervallen en zullen er geen huurinkomsten meer zijn.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Overige opbrengsten		Totaal 18.220
Recreatiecongres	7.570	
Recreatiesociëteit	8.490	
Excursie	2.160	
Recreatieschap Drenthe organiseert jaarlijks verschillende bijeenkomsten. Enerzijds voor de deelnemende gemeenten (bestuurders, raadsleden e.d.) in de vorm van een jaarlijkse bestuursexcursie. Anderzijds worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor betrokkenen uit de recreatie- en toerismesector, zowel overheid als ondernemers.		
Bijdrage gemeenten in exploitatie		Totaal 895.739
De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens verdeelsleutels zoals vastgelegd in de regeling, jaarlijks een bijdrage aan de exploitatie van de organisatie. In bijlage I staan de bedragen per gemeente.		
Fonds Recreatie en Toerisme		Totaal 309.442
De deelnemende gemeenten betalen aan de gemeenschappelijke regeling, volgens bestaande bijdrageregeling, jaarlijks een bijdrage aan het Fonds Recreatie en Toerisme. De hierdoor beschikbare middelen worden ingezet ter stimulering van projecten in de recreatie- en toerismesector. In bijlage II staan de bedragen per gemeente.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Lasten		
Personeel		Totaal <u>607.880</u>
Brutosalarissen	449.400	
Sociale lasten	192.600	
Het vaste personeel bestaat uit 10 medewerkers en 1 oproepkracht (7,79 fte's). De geraamde bruto salariskosten zijn gebaseerd op de salarisschalen geldend per 1 februari 2020. Effectief bestaat het vaste personeel uit 9 medewerkers. Ten gunste van deze post vindt jaarlijks een onttrekking plaats vanuit de bestemmingsreserve personele inzet van maximaal € 15.852. <i>Overige personeelskosten:</i> Geraamd wordt: Brutosalarissen naar projecten (1) -45.000 Kosten P&O; administratie door gemeente Assen 3.265 Opleidingen/cursussen 5.985 Overige personeelskosten 1.630 (1) Gezien de huidige projecten die doorlopen tot en met 2021 kunnen er uren (salariskosten) geboekt worden op bepaalde projecten.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Huisvesting		Totaal 69.460
Huurkosten	45.000	
Energiekosten	10.000	
Onderhoud pand	650	
Schoonmaakkosten	3.245	
Huurkosten loods	8.405	
Overige huisvestingskosten	2.160	
Recreatieschap Drenthe is gevestigd in het voormalige gemeentehuis van Diever, Brink 4b. Het pand (benedenverdieping) wordt gehuurd van Vobeco beheer. Het huurcontract loopt af per 1 januari 2021. Recreatieschap Drenthe is zoekende naar een kantoorpand, hierbij zijn onder andere lagere huurkosten een uitgangspunt. De loods (te Wijster) wordt gebruikt ten behoeve van de opslag voor onderhoudsmateriaal.		
Onderhoud		Totaal 56.240
Betreft diverse zaken (w.o. wandel- en fietsroutes, fietsknooppuntennetwerk, geoparkbebording, ATB-routes, ruiterroutesstructuur, kosten wandelvrijwilligers en toiletvoorzieningen). Recreatieschap Drenthe heeft via vele projecten een groot aantal voorzieningen gerealiseerd in de openbare ruimte. Het onderhoud van een aantal daarvan komt voor rekening van Recreatieschap Drenthe.		

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	excl. BTW	excl. BTW
Overige uitgaven		Totaal 10.815
Recreatiecongres	7.575	
Recreatiesociëteit	1.080	
Excursie	2.160	
Overige uitgaven toeristische informatievoorzieningen		Totaal 117.480
Toeristische informatievoorzieningen	66.480	
Toeristische informatievoorzieningen Drenthe.nl	51.000	
Bestuur		Totaal 545
Bureau		Totaal 54.045
Portikosten	1.080	
Telefoonkosten	2.710	
Reis-, verblijf- en autokosten	9.735	
Representatiekosten	545	
Kantoorbenodigdheden	1.080	
Kopieerkosten	1.625	
Leasekosten	1.185	
Kantinekosten	1.080	
Automatiseringskosten	9.735	
Documentatie en voorlichting	1.080	
Abonnementen/lidmaatschappen	1.515	
Bankkosten	765	
Verzekeringen (1)	10.825	
Accountantskosten	10.500	
Overige kosten	585	

(1) dit betreft de volgende verzekeringen:
 fraude en beroving
 aansprakelijkheidsverzekeringen
 dienstautoverzekeringen
 brandverzekeringen
 persoonlijke ongevallen- en ziekteverzekering

Vervolg toelichting programmabegroting

Omschrijving	Raming excl. BTW	Raming excl. BTW
Kapitaal		Totaal 2.816

In bijlage IV staan de afschrijvingen.
De afschrijvingskosten zijn hoger door vervanging van een bedrijfsauto.

Fonds Recreatie en Toerisme		Totaal 309.442
-----------------------------	--	----------------

Diverse projecten in het kader van Recreatie en Toerisme.

Onttrekkingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet		Totaal 15.852
------------------------------------	--	---------------

Jaarlijks wordt een bedrag van maximaal € 15.852 onttrokken aan deze bestemmingsreserve (conform bestuursbesluit Algemeen Bestuur).

Toevoegingen aan reserves

Bestemmingsreserve personele inzet		Totaal 23.000
------------------------------------	--	---------------

Jaarlijks wordt een deel van de bijdragen van de gemeenten toegevoegd aan de bestemmingsreserve personele inzet, maximaal € 23.000.
Hierdoor kan flexibel worden ingespeeld op nieuwe projecten/ontwikkelingen (conform bestuursbesluit Algemeen Bestuur)

Bijlage I

Bijdragen gemeenten 2021 in de exploitatiekosten volgens bestaande bijdrageregeling

Gemeente:	in %	Rekening	Begroting	Begroting
		2019	2020	2021
Aa en Hunze	7,75%	61.111	64.732	64.576
Assen	7,50%	59.140	62.644	62.494
Borger-Odoorn	8,00%	63.082	66.821	66.660
Coevorden	9,25%	72.939	77.261	77.075
De Wolden	6,75%	53.226	56.380	56.244
Emmen	18,00%	141.936	150.346	149.984
Hoogeveen	8,00%	63.082	66.821	66.660
Meppel	4,00%	31.541	33.410	33.330
Midden-Drenthe	10,00%	78.853	83.526	83.325
Noordenveld	7,25%	57.169	60.556	60.410
Ooststellingwerf	7,50%	59.140	62.644	62.493
Tynaarlo	6,25%	49.283	52.204	52.078
Westerveld	7,25%	57.169	60.556	60.410
Totaal	107,50%	847.671	897.901	895.739

Bijlage II

Fonds Recreatie en Toerisme van Recreatieschap Drenthe per 1 januari 2021

<u>Gemeente</u>	<u>Overnachtingen</u>	<u>Dagrecreatie</u>	<u>Verblijfsrecre.</u>	<u>Vast bedrag</u>	<u>Subtotaal</u>	<u>Aanpassing</u>	<u>Begroting 2021</u>
Aa en Hunze	1.359.554	9.303	34.228	10.000	53.531	7.163	46.368
Assen	386.610	9.303	4.549	10.000	23.852	6.043	17.809
Borger-Odoorn	1.167.336	9.303	25.443	10.000	44.746	6.973	37.773
Coevorden	1.423.200	9.303	37.410	10.000	56.713	7.903	48.810
De Wolden	303.715	9.303	3.306	10.000	22.609	5.743	16.866
Emmen	402.300	9.303	4.785	10.000	24.088	9.596	14.492
Hoogeveen	94.843	9.303	948	10.000	20.251	6.075	14.176
Meppel	0	9.303	0	10.000	19.303	4.686	14.617
Midden-Drenthe	720.031	9.303	10.651	10.000	29.954	7.174	22.780
Noordenveld	219.140	9.303	2.191	10.000	21.494	5.871	15.623
Ooststellingwerf	257.887	9.303	2.618	10.000	21.921	5.987	15.934
Tynaarlo	366.068	9.303	4.241	10.000	23.544	5.581	17.963
Westerveld	816.364	9.303	13.241	10.000	32.544	6.313	26.231
Totaal	7.517.048	120.939	143.611	130.000	394.550	85.108	309.442

Vaste bijdrage dagrecreatie 120.939

Staffel aantal overnachtingen (verblijfsrecreatie)

1e 250.000	0,010
2e 250.000	0,015
3e 250.000	0,020
4e 250.000	0,030
5e 250.000	0,040
6e 250.000	0,050
7e 250.000	0,060

Vast bedrag besloten in AB vergadering d.d. 12 maart 2008 130.000

De aanpassing is een voortvloeisel uit voorgaande begrotingen (vanaf het jaar 2011) waarbij sprake was van bezuinigingen. Deze bezuinigingen werken nog steeds deels door in de begroting 2020.

Totale bijdragen gemeenten 2021

Gemeente:	Exploitatiekosten	Bijdrage Fonds R&T	Bijdrage 2021
Aa en Hunze	64.576	46.368	110.944
Assen	62.494	17.809	80.303
Borger-Odoorn	66.660	37.773	104.433
Coevorden	77.075	48.810	125.885
De Wolden	56.244	16.866	73.110
Emmen	149.984	14.492	164.476
Hoogeveen	66.660	14.176	80.836
Meppel	33.330	14.617	47.947
Midden-Drenthe	83.325	22.780	106.105
Noordenveld	60.410	15.623	76.033
Ooststellingwerf	62.493	15.934	78.427
Tynaarlo	52.078	17.963	70.041
Westerveld	60.410	26.231	86.641
Totaal	895.739	309.442	1.205.181

Investeringsstaat

Omschrijving	Datum	Aanschaf		Afschrijving				rest- waarde	
		bedrag	vermeer- deringen	totaal	%	totaal per 1 januari	boek- jaar 2021	boek- waarde 1 januari	rest- waarde 31 dec.
Vervoermiddelen									
Volkswagen 3-VLX-11	1-03-11	19.708		19.708	20,00	16.708	0	3.000	3.000
Volkswagen 5-VZK-31	16-10-12	20.250		20.250	20,00	17.250	0	3.000	3.000
Volkswagen 6-VXS-11	2-12-19	9.950		9.950	20,00	1.939	1.791	8.011	995
Automatisering									
HP Pavillion computer	3-04-17	1.147		1.147	20,00	859	229	288	0
Beeldschermen 3x	18-04-18	3.975		3.975	20,00	2.188	796	1.787	0
Totaal		55.030		55.030		38.944	2.816	16.086	6.995

Bijlage V

Meerjarenraming 2022-2024

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
Personeel	54.540	4.300	0	0	0	0
Huisvesting	29.843	30.350	12.470	12.719	12.973	13.232
Overige opbrengsten	56.357	17.690	18.220	18.584	18.956	19.335
Projecten	433.411	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
<i>Subtotaal</i>	<i>574.151</i>	<i>52.340</i>	<i>30.690</i>	<i>31.303</i>	<i>31.929</i>	<i>32.567</i>
Bijdrage gemeenten in exploitatie	847.671	897.901	895.739	917.184	939.240	961.925
Fonds Recreatie en Toerisme	290.615	303.606	309.442	309.442	309.442	309.442
<i>Subtotaal</i>	<i>1.138.286</i>	<i>1.201.507</i>	<i>1.205.181</i>	<i>1.226.626</i>	<i>1.248.682</i>	<i>1.271.367</i>
Totaal baten	1.712.437	1.253.847	1.235.871	1.257.929	1.280.611	1.303.934
Personeel	602.946	595.000	607.880	626.116	644.899	664.246
Huisvesting	80.014	107.330	69.460	70.849	72.266	73.711
Onderhoud	50.772	54.600	56.240	57.365	58.512	59.682
Overige uitgaven	39.317	10.506	10.815	11.031	11.252	11.477
Overige uitgaven toer. info. voorz.	117.480	117.480	117.480	117.480	117.480	117.480
Bestuur	5.100	530	545	556	567	578
Bureau	76.688	52.780	54.045	55.126	56.229	57.354
Afschrijvingen	2.562	4.867	2.816	2.816	2.816	2.816
Projecten	433.411	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Fonds Recreatie en Toerisme	272.594	303.606	309.442	309.442	309.442	309.442
Totaal lasten	1.680.884	1.246.700	1.228.723	1.250.781	1.273.463	1.296.786
Resultaat voor bestemming	31.553	7.148	7.148	7.148	7.148	7.148
Onttrekkingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve fonds R&T	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852	15.852
Bestemmingsreserve onderhoud	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve infrastructuur	0	0	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves:						
Bestemmingsreserve fonds R&T	18.021	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve personele inzet	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
Bestemmingsreserve onderhoud	2.244	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserve infrastructuur	0	0	0	0	0	0
Resultaat na bestemming	4.140	0	0	0	0	0

Begrotingsgegevens ten behoeve van het BBV

Statutaire naam	Recreatieschap Drenthe	
Vestigingsplaats	Diever	
Rechtsvorm	Publiekrechtelijke Rechtspersoon: Openbaar Lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling	
Activiteit	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme.	
Geraamd Eigen Vermogen 1-1-2021	€	738.789
Geraamd Eigen Vermogen 31-12-2021	€	745.937
Geraamd Vreemd Vermogen 1-1-2021 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€	669.768
Geraamd Vreemd Vermogen 31-12-2021 (kortlopend Vreemd Vermogen)	€	669.768
Geraamd resultaat 2021	€	0

EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Kortweg geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden). Tevens heeft het EMU-saldo een vergelijkbare functie als het kasstroomoverzicht.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is het voor decentrale overheden (en dus voor gemeenschappelijke regelingen) verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en de jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Exploitatiesaldo voor mutaties reserves	32.201	7.148	7.148
Mutatie materiële vaste activa	-7.388	4.867	2.816
Mutatie voorzieningen	35.000	0	0
Mutatie voorraden	2.066	0	0
Gerealiseerde boekwinst verkoop MVA	0	0	0
Berekend EMU-saldo	61.879	12.015	9.964